

Jens-Erik Kirkegaardip Inoqarfiit minnerusut ineriartortinnissaat pillugit ataatsimeersuarnermi aammaanermi oqalugiaataa

Asasakka ataatsimeersuaqataasut,

Ataatsimeersuarnissamut pissanganartumut nunatsinnit tamarmit peqataaffigineqartumut – avannaaniit kujataanut aamma kangianiit kitaanut – tikilluaqqusinnaagassi nuannaarutigaa. Ataatsimeersuarnissaq soqutigineqarluarsimavoq, taamaammallu taama amerlatigisut anngussinnaammata nuannaarutigineruara.

Nunarput ataatsimut isigalugu ineriartortinneqarnissaa Naalakkersuisut qitiutippaat. Taamaammata ataatsimoorfinni taamaattuni naapeqatigiissinnaaneq pingaaruteqarluinnarpoq, nunatsinni nunaqarfippassuarni isorliunerusunilu inuussutissarsiornikkut inuuniarnikkullu atugassarititaasut immikkut qitiutissinnaallugit.

Siunissamut takorluukkasi anguniakkasilu pillugit tusarnissaat qilanaareqaara, aammali unamminartut maanna nalaatasi aamma tusarusuppakka. Siunissamummi kissaatigisasi suliniutissanut aallunniakkanullu aalajangersimasunut ataatsimeersuarnerup inernissai tunngaviliissapput.

Nunaqarfiit isorliunerusunullu ukioq manna aningaasanut inatsimmi maannangaaq immikkut ikiorserneqarniarput. Ilaatigut nunaqarfiit attaveqaataasa pitsanngorsarnissaannut 10 millioner kronit aammalu inuussutissarsiornermi pilersaarutinut 10 millioner kronit Naalakkersuisut immikkoortippaat. Aningaasat taakku nunatsinni nunaqarfinni siunnersuisooqatigiit suleqatigalugit kommunini tullerriaarneqarnissaat Naalakkersuisunut pingaaruteqarsimavoq. Nunaqarfinnini ataasiakkaani susoqarnissaa pillugu ilissi ilisimaneruvansi. Taamaammata aningaasat taakku agguarneqarnissaat kommunit nunaqarfiillu akornanni akornissinnilu oqaloqatigiissutigilluarneri misigineri nuannaarutigaa. Tunisassiat soqutiginarput pitsaassuseqartorujussuillu amerlasuut tunisassiarineqartarput. Ilaatigut eqqarsaatigaakka qullukat, saarulliit ukiuunerani issimi panertuliat, arferit nikkui allallu. Tunisassiat tamakku ima pitsaassuseqartigaat pisiniarfinni akigissaartilluarlugit mamartuliatut tunineqarsinnaaneri ajukkunnangilluinnarlutik. Taamaammata suliarineqartarneri pilersaarutigisarnerilu iluaqutigalugit mamartuliatut peqqinnartut nunatsinni nunanilu tamani tuniniagassanngorlugit naleqarnerusunik pilersitsinissamut periarfissat Naalakkersuisut misissorusuppaat. Suliniuteqarnerullu taassuma iluani suliniutit aallarereersimasut malinnaaffiginissaat qilanaaraara.

Suliffissaaleqineq annertusiartuinnartoq akiorniarlugu suliniutinik siunertaqartunik arlalinnik ukioq mannangaaq Naalakkersuisut aallartitsereerput.

Suliffissaaleqisorpasuit suliassaartinniarlugit ataatsimoorluta immikkut suliniuteqarnissarput suliffissaaleqisut sulissuttariaqarpagut, taamaalilluni ataatsimoorussanut peqataalerteqqinniarlugit. Suliffissaaleqisunut iluaqutaalluartumik

– taamaalillunilu inuiaqatigiinnut. Suliniuterpasuit aallartereersimasut aammattaaq nunaqarfinnut immikkut atuupput. Suliniutit suliffissaaleqisut inissisimanerinit iluaqutaasussat saniatigut – inuusuttut suliffissaaleqisut aamma eqqarsaatigalugit, maannakkorpiaq suliniutinik suliffissanik pilersitsisussanik Naalakkersuisut aamma aallartitsisimapput.

Siunissaq qaninnerusooq eqqarsaatigalugu – immikkorluinnaq ittumik – 2014-imi sanaartornermi iluarsartuussinermilu aningaasaliissutit Naalakkersuisut siuartissimavaat. Aningaasat 174,2 millioner koruunit kommuneqarfinnut sisamaasunut atorpeqassapput. Aningaasanit amerlasuunit 52,2 millioner koruunit nunaqarfinnuinnaq agguarneqassapput. Tamatumani suliffissaaleqisut ingerlaannaq ikilisinneqarnissaat Naalakkersuisut naatsorsuutigaat. Aningaasat ima agguarneqartussaapuut kommuneqarfiit tamarmik siuartitsinermit iluaquserneqartussaallutik. Taamaaliornikkut suliffissaaleqisut sapinngisamik amerlasuut sumiluunniit najugaqaralarunik sulilernissaminut periarfissinneqassapput. Taamattaaq pisortat suliaqarfiisa allat aaqqiissutaasa periarfissaataat, suliffissaaleqisunut suliffissanik immikkut ittunik pilersitsinissanut pilerinartunngortitsisinnaasut Naalakkersuisut qimerloortussaavaat.

Inuusuttut tassaapput suliffissaaleqisut akornanni ukioqatigiikkaani procentinngorlugu suliffissaaleqinerpaajusut. Tulliullugu inuusuttut suliffissaqartitsiniarnermut appakaatsinnissaat immikkut pingaaruteqarluinnarpoq, taamaalilluni suliarternissaq qanoq isumaqarnerusooq ilisimalissammassuk – imaluunniit ilinniarnermik aallartitsinissaat. Taamaangippat nalaatassaq alla sioreanarpoq: pisortanit pilersorneqarluni sivirusumik inuuneq. Tamanna pinngitsoortittariaqarparput.

Tamatumani nunatsinni Piareersarfiit aallartiffissatsialaapput. Inuusuttut suliffissaaleqinerup naatsorsorneranit qimagutsitsisarnermik iluatsitsilluatuupput. Taamaammat 2017-ip tungaanut ilinniartut 800-inik ilaneqarnissaat Naalakkersuisut siunnersuutigaat. Taamaaliornikkut inuusuttut akornanni suliffissaaleqineq, annertunerusumik annikinnerusumilluunniit, nungukkiartortinneqarsinnaavoq. Inuusuttut meeqqat atuarfiat naammassigaangamikku sulilernissaat ilinniagaqalernissaalluunniit Naalakkersuisunut pingaaruteqarluinnarpoq. Misilittakkat takutippaat inuusuttut suliffissaqartitsiniarnermut ilinniartitaanermulluunniit ukiuni amerlasuuni appakaatinngikkaangamik sivirusumik suliffissaaleqisutut inissimalikkajuttartut. Taamaammat aarlerinartumik ajornartorsiutinngunnginneranni malunnaatilinnik suliniutit ingerlaannartumik aallartinneqarnissaat Naalakkersuisut siunnersuutigaat. Nunatsinni Piareersarfinni ilinniartut amerlineqarnissaat nunaqarfinni suliffissaaleqisunut aamma iluaqutaassaaq, suliffissaqartitsiniarnermut appakaannissamut periarfissat annertusisarmata.

Tamakku saniatigut nunaqarfinni arlalinni Nuiki-mi arlalinnik maanna pilersaaruteqartoqarpoq, Piareersarfiit najoqqutaannut atuuttunut tunngaveqarnerusut.

Suliffissaaleqisut amerlanerpaartaat ilinniarsimasuunngillat. Tamannattaq nunaqarfinni atuuppoq. Taamaammat tamakku immikkut ittunik piginnaangorsarnikkut pikkorissarnissaannut aatsitassarsiornermut samminerusunut neqeroorfigisarnissaat ingerlateqqissavarput. Pikkorissarnissamut periarfissat amerlasuut ingerlateqqissavagut, ukiuni tulliuuttuni pikkorissarnerit 650-it aamma pilersaarutigalutigit. Aatsitassarsiorneq aallartilluarpat suliffissaaleqisut tulluurtunik piginnaasaqalersimanissaat anguniagaavoq.

Nittartakkakut suliffissarsiortarfimmik pilersitsinissaq suliniutit ilagaat. Taamaalilluni illoqarfimmi nunaqarfimiluunniit sumi sanasumik imaluunniit sullissinermi ikiortimik amigaateqartoqarnerisooq suliffissaaleqisut tamarmik paasilertorsinnaavaat. Sulisussamilluunniit allarlunnarmik amigaateqartoqarnerisooq. Inuiaqatigiinni nuttarsinnaanerup annertusinissaa anguniagaavoq, taamaalilluni sumiiffinnut suliassanik ingerlataqarfissanut aallartoqarsinnaalluni. Tamanna suliffissaaleqisunik ikilisaaqataasinnaavoq.

Suliffissaaleqisut akornanni ataasiakkaat sulisinnaassusii allanngorarneri assigiinngitsuupput. Amerlanerit sulileriaannaapput, taamaalilluni aqagu sulilernissaminnut piareersimasarlutik. Suliffissaaleqisut allat inuttut ima ajornartorsiuteqartigaat sapinngikkunik sapaatit akunneranut nalunaaquttap akunnialuinnannguini sulisinnaallutik. Tamannarpiaq peqqutigalugu piginnaangorsarnissamut aningaasat amerlasuut immikkoortissimavagut, sanngiiffeqartut tamakku pisariaqartitaannik ikiorneqarsinnaaqqullugit. Taamaaliorfiginissaat eqqortuuvoq. Nunaqarfinni sanngiitsut aamma aaqqiissummut peqataatinnaat tassani Nunatsinni kommuneqarfiit qulakkeerinninnissaat pingaaruteqarpoq.

Suariatorneq suliffissaqartitsinerlu eqqarsaatigalugit suliniutit nunaqarfinnut isorliunerusunullu tunngasut suliniuterpasuit Naalakkersuisut aallartissimasaat tamakku ilagaat. Tamakkunatigut suli pitsaanerusunik iliorsinnaanerput Naalakkersuisut tungaannit qularutiginnilarput. Taamaammat saqqummiussat assigiinngitsut pillugit ulluni tulliuuttuni pilersaarutini isummasi tusassallugit qilanaaraarput.

Tamatumunnga atatillugu Kanunupe’p aamma Kanukoka’p pilersaarutip soqutiginarluinnalersimasup inaarsarneranut isummersuutaat pillugit qutsavigerusuppakka. Ataatsimeersuarnermut iluatsilluurtumut tunngaviusoq tassaavoq pilersaarutip imarisai eqqarsaatigisassanik tamatsinnut pingaaruteqartunik imaqarnissaa. Iluatsinnissaa qularutiginnilara.

Ammarlunga tikilluaqqoqqippassi ullunullu tulliuuttunut qilanaarnera ersersikkusullugu. Iluatsissaqqaarpoq. Qujanaq

Jens-Erik Kirkegaard